

Yansıtılan MTV'ler gider yazılabilir mi?

M. Fatih Köprü

Firmalar ihtiyaç duydukları makine ve teçhizat gibi yatırım mallarını öz kaynaklarıyla alabilecekleri gibi, bu alımı yabancı kaynakla da finanse edebiliyorlar. Yabancı kaynak deyince ilk akla gelen ise banka kredisi oluyor. Ancak bunun dışında birçok finansman aracı var. Finansal kiralama da (leasing) bunlardan biri.

Finansal kiralamayı kısaca özetleyelim: Bir yatırım yapmayı planlıyorsunuz. Makine teçhizat alınması gerekiyor. Finansal kiralama şirketi ile finansal kiralama sözleşmesi imzalıyorsunuz. Bu sözleşme kapsamında finansal kiralama şirketi sizin ihtiyacınız olan makine teçhizatı satın alıyor. Makinelerin mülkiyeti finansal kiralama şirketinde olmasına rağmen, kullanım hakkı sözleşme süresi boyunca kiracıya bırakılıyor. Söz konusu makineleri kullanıp üretim yapıyorsunuz ve finansal kiralama şirketine kira ödüyorsunuz.

Sözleşme süresinin sonunda malın mülkiyeti kiralayanda kalabileceği gibi, kiracıya da devredilebilir. Bu husus sözleşme aşamasında kararlaştırılıyor. Uygulamada genellikle sözleşme sonunda malın mülkiyetinin kiracıya geçtiği görülüyor.

Kiralama konusu malın mülkiyeti finansal kiralama şirketinde olduğundan bazı masrafların belgeleri finansal kiralama şirketi adına gelebiliyor ve yine bu şirketler tarafından ödenmesi gerekebiliyor. Uygulamada en sık karşılaşılanlar; kiralanan taşıtlara ilişkin olarak ödenen motorlu taşıt vergileri (MTV) ile trafik, vergi ve para cezalarıdır.

Bu hafta öncelikle binek otomobiller için ödenen motorlu taşıt vergileri ve cezaların vergi kanunlarındaki yerini açıkladıktan sonra, söz konusu masrafların finansal kiralama şirketlerince kiracılara yansıtılması durumunda, hem finansal kiralama şirketi hem de kiracı açısından gider olarak değerlendirilip değerlendirilemeyeceği konusuna değineceğiz.

MTV gider kabul edilmiyor

Motorlu taşıtlar vergisinin (MTV) -taşıtlar pulu olarak da biliniyor- her yıl Ocak ve Temmuz aylarında iki taksitte ödenmesi gerekiyor. Bu vergi kapsamına giren taşıtlar yasa da 3 liste halinde yer alıyor. 1. listede binek otomobilleri, arazi taşıtları ve motosikletler, 2. listede kamyonet, kamyon, çekici, otobüs, minibüs gibi ticari araçlar, 4. listede ise uçak helikopter gibi hava taşıtları yer alıyor.

“3. liste ne oldu?” diyenler olabilir. Bu listede deniz taşıtları vardı. Deniz taşıtlarından artık MTV yerine yıllık harç alınıyor. O nedenle 3. liste MTV Kanunu'ndan çıkarıldı.

Yukarıdaki listelerden sadece ikincisinde sayılan ticari nitelikteki araçlara ilişkin MTV'lerin gider olarak kabul edilmesi mümkün. Bunun dışındakiler için ödenen MTV'ler gelir ve kurumlar vergisi matrahlarının tespitinde gider olarak dikkate alınmıyor. Bu nedenle örneğin bir şirket tarafından aktifine kayıtlı binek otomobilleri için ödenen ve gider kaydedilen MTV tutarlarının, kurumlar vergisi beyannamesinde kanunen kabul edilmeyen gider olarak matraha ilave edilmesi gerekiyor.

Taşıtlar kiralama şirketleri farklı

Ticari maksatla kullanılan hava taşıtları ile taşıtlar kiralama faaliyeti ile iştigal eden işletmelerin bu amaçla kiraya verdikleri araçlar için ödedikleri MTV'ler için bu kural geçerli değil. Söz konusu MTV'lerin gider yazılmasına izin veriliyor. Örneğin pazarlama faaliyeti ile iştigal eden bir şirket aktifine kayıtlı binek otomobili için ödediği MTV'yi kurum kazancından indiremezken, filo kiralama hizmeti sunan bir şirket müşterilerine kiraladığı araçların MTV'sini kazancından indirebiliyor.

Ancak, taşıtlar kiralama faaliyeti ile uğraşan bir şirketin, kiralamaya konu etmediği yani kendi personeli tarafından iş için kullanılan binek otomobillerine ilişkin MTV'leri kurum kazancından indiremeyeceği de unutulmalı.

Cezalar da indirilemiyor

Her türlü para cezaları ve vergi cezaları da gelir ve kurumlar vergisi matrahlarının tespitinde gider olarak dikkate alınamıyor.

Örneğin şirket aktifine kayıtlı ya da kiralanmış olan taşıtı kullanan personele kesilen park cezası ilgili şirket tarafından kurum kazancından indirilemiyor. Buna göre ödenen ve gider olarak kayıtlara alınan bu tutarın kurumlar vergisi beyannamesinde kanunen kabul edilmeyen gider olarak matraha ilave edilmesi gerekiyor.

Finansal kiralama olursa

Yazımızın giriş bölümünde de bahsetmiştik. Finansal kiralama şirketi bir binek otomobili müşterisine kiraladığı durumda malın mülkiyeti kendisinde kalmaya devam ediyor. Yani bu taşıta ilişkin MTV'ler ruhsat sahibi olan finansal kiralama şirketi adına tahakkuk ediyor ve onlar tarafından ödenmesi gerekiyor. Aynı şekilde kiralama konusu mallar dolayısıyla kesilen başta trafik cezaları olmak üzere, para ve vergi cezalarının da finansal kiralama şirketi tarafından ödenmesi gerekiyor.

Finansal kiralama sözleşmelerinde kiralama konusu mala ilişkin olarak yapılan bu tür masrafların müşteriye yansıtılacağına ilişkin hüküm bulunuyor. Bu hüküm çerçevesinde ödenen MTV'ler ile kullanıcının (kiracının) kusurundan kaynaklanan cezalar finansal kiralama şirketi tarafından kiracıya yansıtılıyor.

Sorun neydi?

İşte sorun veya tartışma tam burada yaşıyordu. Finansal kiralama şirketleri adına tahakkuk edip ödenen ve sözleşme kapsamında kiracılara yansıtılan bu tutarların, finansal kiralama şirketleri tarafından kurum kazancından indirilip indirilemeyeceği hususu uzun yıllardır tartışmalı idi.

Mali İdarenin, finansal kiralama şirketinin bu tutarları gider yazmayıp, aynı zamanda müşteriye yansıttığı tutarları gelir olarak kayda alması gerektiği yönünde yazılı görüşleri bulunuyordu. Bu görüşe uygun hareket edilmesi durumunda finansal kiralama şirketleri açısından büyük bir haksızlık ortaya çıkmaktaydı. Bu, senin olmayan bir masrafı gider yazma, hem de aynı zamanda da gelir yaz, demek oluyordu.

Bu görüş beraberinde, finansal kiralama şirketi tarafından matraha ilave edilmiş olan tutarların kiracı tarafından gider yazılıp yazılamayacağı sorusunu gündeme getiriyordu. Madem finansal kiralama şirketi gider yazmadı o halde kiracı kendisine yansıtılan bu tutarları gider yazabilmeli diyenler vardı.

Sözleşme gereği finansal kiralama şirketi tarafından ödenerek kiracıya yansıtılan ve aslında kiracı tarafından matraha ilave edilmesi gereken bu tür masrafların, kiracı yerine, sırf malın mülkiyetine sahip olmaktan dolayı finansal kiralama şirketinin üzerinde kalması zaten çok doğru bir uygulama olarak gözüküyordu.

Sorun çözüldü

Finansal Kurumlar Birliği tarafından, bu tereddütlerin giderilmesi ve üyeleri arasında uygulama birliğinin sağlanmasını teminen Gelir İdaresi Başkanlığından yazılı görüş talep edilmişti. Başkanlık, konuya ilişkin 11 Haziran 2015 tarihli görüş yazısıyla, finansal kiralama şirketleri tarafından kiracısına yansıtılan binek otomobillere ilişkin MTV'ler ile cezaların gider olarak değerlendirilip değerlendirilemeyeceği konusundaki tartışmalara son verdi.

Buna göre, finansal kiralama şirketleri adına tahakkuk edip ödenen para ve vergi cezaları ile binek otomobillerine ait MTV'ler, bu masrafların kiracılara yansıtılması ve yansıtılan bu tutarların finansal kiralama şirketlerince kurum kazancının tespitinde gelir olarak dikkate alınması halinde, finansal kiralama şirketlerince kurum kazancının tespitinde indirim konusu yapılabilecektir.

Diğer taraftan söz konusu görüş yazısında, kiracılara yansıtılmayan ve dolayısıyla gelir yazılmayan para ve vergi cezaları ile binek otomobillerine ilişkin MTV'lerin (örneğin finansal kiralamaya konu olmayan, finansal kiralama şirketinin kendi kullanımında olan binek otomobilleri için ödenen MTV'ler veya trafik cezaları gibi) finansal kiralama şirketleri tarafından gider yazılamayacağı belirtiliyor.

Peki kiracılar?

Finansal kiralama şirketi ödediği motorlu taşıt vergisini veya cezayı gider yazdı, kiracıya yansıtınca da gelir yazdı. Dolayısıyla finansal kiralama şirketinin kayıtlarında, zaten kendisinin olmayan bir masrafın yansıtılması sonucu nette bir gelir veya gider oluşmadı. Olması gereken de buydu zaten.

Gelelim kiracı tarafına. Görüş yazısında bu konuya da değiniliyor. Yazıda, finansal kiralama şirketleri tarafından kiracılara yansıtılan yukarıdaki tutarların kiracılar tarafından gelir ve kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider olarak dikkate alınmayacağı belirtiliyor.

Bu makalede yer alan açıklamalar, yazarının konu hakkındaki kişisel görüşünü yansıtmaktadır. Makaledeki bilgi ve açıklamalardan dolayı EY ve/veya Kuzey YMM ve Bağımsız Denetim A.Ş. 'ye sorumluluk iddiasında bulunulamaz. Mevzuatın sık değiştirilen ve farklı anlayışlarla yorumlanabilen yapısı nedeniyle, herhangi bir konuda uygulama yapılmadan önce konunun uzmanlarından profesyonel yardım alınmasını tavsiye ederiz.

Bu yazı Ekonomist dergisinin 26 Temmuz 2015 tarihli 2015/30. sayısında yayınlanmıştır.